From: Heikki Kauppinen, Muonion kunta; Tunturi-Lapin maaseutuhallinnon YTA
To: Maa- ja metsätalousvaliokunta, Eduskunta

Ohessa todellakin "pähkinänkuoressa" muutama asia; MMM:n ylijohdon tapaamisessa marraskuussa kävimme myös nämä näkemykset tai lainmuutostarpeet esittelemässä.

Liitin tähän useammasta viestistä ja -asiakirjapohjasta lainauksia eli samat asiat toistuvat mutta varmaan ne perustelut ja tarpeet MIKSI nämä kohdat on sisälytettävä uudistettuun lainsäädäntöön käyvät näistä ilmi:

****

Aloitteemme selkiyttäisivät ja jossakin määrin rajaisivat myös valtion kustannuksia, koska säädökset tällä hetkellä ovat niin väljät
ettei paikallisella maaseutuelinkeinoviranomaisella ole mahdollisuutta eli hylkäysperustetta selkeissäkään ylilyöntitapauksissa (vanhat ja selvittämättömät raadot kesällä, kaksinkertaiseen korvaukseen johtava menettely).

Pilotoitu ja toimivaksi osoittautunut sähköinen ilmoitusmenettely siihen liitettyine paikkatietoineen on työväline jonka käyttöön velvoittavuutta on turha lykätä; lykkääminen todellakin tarkoittaa sitä että meidän on työskenneltävä edelleen monenkirjavan ilmoitusmenettelyn ja epätarkkojen paikkatietojen varassa, epäluotettavuus järjestelmää kohtaan jatkuu ja jatkuu, eivät kaikki paliskunnat tule vapaaehtoista tietä muuttamaan nykykäytäntöä, ja siksi tämä tulee kirjata lakiin tai -asetukseen.

Eniten vahinkoa aiheuttavien maasuurpetojen (nyt erityisesti ahman) osalta on käynyt kiistattomasti ilmi ettei kannan kehitys ja tulevaisuus Suomessa häiriinny siitä että porojen tappamiseen erikoistuneita yksilöitä vähennetään, kuten edellisen viestin liitteessä olevassa Luken tutkimustuloksessa osoitetaan. Ei ole mitään järjellistä syytä
sille, miksi petovahinkosumaa pitää kasvattaa sallimalla muuten nykyoloissa täysin hyödyttömän riutan (ennen oli yksi
arvokkaimmista turkisriistaeläimistä) aiheuttamat lisämenetykset porokarjoissa ja valtion korvausmenoissa. Sama ihmeellinen vahinkojen ja elinkeinoille aiheutuvien lisähaittojen kierre on Suomessa mm. rannikkokalastuksen osalta ylettömiin
paisuneen hyljekannan takia, vieraslajin merimetson takia, niin myös susikannan takia pitkin erityisesti pitkin itärajaa, riistataloudelle vieraslajin supikoiran hallitsemattoman leviämisen vuoksi etc. Tällaiset asiat täytyvät olla niiden
elinkeinotoimijoiden, riistaviranomaisten ja ministeriön hallinnassa joihin taloudelliset menetykset ja vahinkojen muut seuraukset kohdistuvat.

****

Näillä ajatuksilla, todellakin monia muita huomioita ja ehdotuksia on pyörähtänyt matkan varrella,
mutta eiköhän näilläkin eteenkäsin päästä.

yst.t. hka

****

Hei ja antoisaa kevätkautta eduskunta- sekä valiokuntien työskentelyn saralle!

Parisen viikkoa sitten julkaistiin oheinen artikkeli, Luonnonvarakeskuksen tutkimustoiminnan nimissä, asiasta josta jo v. 2016 kävimme vuoropuhelua ja sittemmin pieni kehitysaskel otetuksi lainsäädännössä; nyt tutkimuslaitoksen edustaja toteaa saman minkä (sattumoisin) kirjoitin Teille muiden Riistavahinkolain uudistuksen tarpeiden yhteydessä kuukausi sitten: poistolupakiintiö tulisi saattaa vastaamaan luonnonolosuhteita ja kannan todellista muutosta poronhoitoalueella.

MIKÄLI valiokuntakäsittelyssä vielä asiaan ehditään reagoida. Toki ymmärrän että eduskuntatyössä on nyt todella isot asiat valinkauhassa ja tällaiset marginaaliset saattavat jäädä huomiotta.

- joko suoraan Riistavahinkolakiin säädös siitä että eniten vahinkoja aiheuttavien maasuurpetojen (ahma, karhu, susi, ilves) poistolupamenettelyssä alueittaisten kiintiöiden täytyy seurata kohdealueiden vahinkokehitystä; tai niin että Suomen Riistakeskuksella on lain mukainen oikeus osoittaa tarpeellinen alueellinen kiintiö; koska esim. ahman osalta nykyinen enintään 8 ahman vuotuinen poistokiintiö on kosmetiikkaa todellisen kannan säätelyn sijasta, eikä tällaisen kiintiöjärjestelmän puitteissa saavuteta niitä valtiontaloudellisia säästöjä tai muitakaan vaikutuksia poronhoidon edistämisen kannalta mikä poistolupamenettelyllä on ollut tarkoitus.

****

Aihe: Re: Hallituksen esitys riistavahinkolain muuttamiseksi

Olemme terästyksenä ehdottaneet (oikeasti koko Tunturi-Lapin maaseutulautakunta) muutamia huomioita, ja kävimmehän niistä MMM:n ylijohdon kanssa pitkän keskustelun 22.11.2018 myöskin, ainakin seuraavat kohdat on nostettava näkösille:

- <u>petovahingoiksi hyväksyttävyyden kriteeristö; selkeästi säädöksissä rajattava talviaikaisten petovahinkojen hyväksymisraja, ei kesällä hyväksyttävissä talvella tapahtuneita kuolemia</u>; niistä ei kukaan pysty varmuudella toteamaan joskus talvella tapahtuneen kuolinsyytä; JA NE OVAT KORVATTU löytymättömien osuudella löydetyistä raadoista maksettavassa korvaussummassa!

- <u>paliskuntien (hallituksen ja poroisännän) vastuuta perusteettomista ilmoituksista/korvaushakemuksista on lisättävä</u>, erityisesti nyt kun PESÄ- järjestelmään syötetään vahinkoilmoituksia jotka realisoituvat korvaushakemuksiksi sellaisinaan; ja paliskunnan edustaja (poroisäntä tai muu paliskunnan tehtävään nimeämä) välikäsittelee aineiston;

- <u>PESÄ-järjestelmä eli pilotointivaiheen läpikäynyt ja nyt jo liki puolella paliskunnissa käytössä oleva petovahinkojen sähköinen ilmoitusmenettely on säädettävä pakolliseksi</u>; muuten eivät järjestelmästä edelleen ulkona olevat paliskunnat, osa niistä, tule koskaan ottamaan järjestelmää täysimääräisesti käyttöön; on merkillistä että meidänkin alueella kuudesta paliskunnasta juuri ne suurimmat ja eniten petovahinkotapauksia ilmoittavat ovat lausuneet etteivät ota käyttöön ennen

kuin siitä tulee pakollinen; MMM:n esittelevällä virkamiehellä oli kanta että "vapaaehtoista tietä" mikä tarkoittaa meillä paikallishallinnon toimeenpanijoilla monenlaisen järjestelmän oloissa työskentelyä vuosikausia taas eteenpäin, ei hyvä;

- joko suoraan Riistavahinkolakiin säädös siitä että eniten vahinkoja aiheuttavien maasuurpetojen (ahma, karhu, susi, ilves) poistolupamenettelyssä alueittaisten kiintiöiden täytyy seurata kohdealueiden vahinkokehitystä; tai niin että Suomen Riistakeskuksella on lain mukainen oikeus osoittaa tarpeellinen alueellinen kiintiö; koska esim. ahman osalta nykyinen enintään 8 ahman vuotuinen poistokiintiö on kosmetiikkaa todellisen kannan säätelyn sijasta, eikä tällaisen kiintiöjärjestelmän puitteissa saavuteta niitä valtiontaloudellisia säästöjä tai muitakaan vaikutuksia poronhoidon edistämisen kannalta mikä poistolupamenettelyllä on ollut tarkoitus. (Tähän lisäyksenä että rajanaapurissa Norjassa kannanhoidollisella metsästyksellä poistetaan vuosittain n. 35 ahmaa, ja suoraan pesiltä valtion säätelytoimena poistetaan toinen samansuuruinen satsi poro- ja kotieläinvahinkojen kurissapitämiseksi, eikä ahmakanta ole millään tavalla uhanalainen missään kolmessa pohjoismaassa).

- kunnille valtionkorvaus täysimääräisenä petovahinkotarkastusten ja niiden valmisteluun liittyvien kulujen korvaamiseksi; nyt kokonaiskorvausraamin ylittymisen takia näitäkin osuuksia on leikattu, ja se taas vaarantaa suurimpien vahinkotiheyksien alueilla riittävän tarkastus- eli luotettavan kontrollitoiminnan järjestämistä.

Muitakin kehittämisehdotuksia meillä on, mutta niihin voidaan palata lakia ja -asetusta alempitasoisten säädösten puitteissa, toivottavasti.

****

Näin sunnuntaiehtoon tervehdyksin; joulunaluskiireet meillä "tontuilla" pistävät kintuuihin vipinää ei auta!

yst.t. Muonionjokitörmältä heikki ka